

27 januari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
-onder meer- werkzaam geweest als leraar in [seminarie] [plaats]

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 juli 2015. Op 20 augustus 2015 is een verweerschrift binnengekomen van [naam], ingediend namens aangeklaagde.

Voorts is op 4 september 2015 bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg. Hij heeft deze reactie namens de Provinciaal overste van de Salesianen van Don Bosco ingediend.

Op 17 december 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is daarbij verschenen met zijn echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen. Namens de Congregatie of namens aangeklaagde is niemand verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is op het seminarie [naam] in [plaats] seksueel misbruikt door aangeklaagde. Het seksueel misbruik hield in dat aangeklaagde klager buiten lestijd meenam naar een klaslokaal op het [internaat] en hem daarna fysiek betastte. Klager is echter snel weggerend uit de klas. Klager zat als leerling op het [seminarie]. Aangeklaagde was docent [vak] en in de herinnering van klager doceerde hij nog een vak. Klager had echter geen les van hem. Aangeklaagde ontfermde zich het eerste jaar op [internaat] over klager. Klager is geboren op [datum] in [plaats] in een groot gezin. Het gezin bestond uit 16 kinderen, waarvan negen jongens (inclusief klager) en zeven meisjes. Klager was het zevende kind. Zijn vader was [beroep]. Het gezin was streng katholiek. Klager was een enigszins verlegen kind, dat zijn moeder al vroeg meehielp in het gezin. Ook hielp hij zijn vader met allerlei zaken.

Binnen [plaats] bestond een zeer katholieke “enclave”, genaamd [naam]. Klager had in die tijd een krantenwijk en kwam dan ook aan huis bij een priester, die actief was binnen deze groep. Op deze wijze raakte hij meer betrokken bij het geloof en ontstond het voornemen om naar het [Seminarie] in [plaats] te gaan. Dit werd vanuit zijn ouders zeer gestimuleerd. Na afronding van de lagere school is klager naar [seminarie] in [plaats] gegaan. Op zichzelf had hij daar geen beroerde tijd. Hij heeft er veel geleerd en kreeg veel mogelijkheden tot ontplooiing. Het internaat kende veel faciliteiten en de leerlingen konden er creatieve dingen doen en sporten. Er heerste echter een streng regime.

Klager had veel last van heimwee. Hij ging alleen met Kerstmis, Pasen en in de grote vakantie naar huis. Schrijven naar huis mocht, maar de post werd wel geopend.

Op [seminarie] waren twee grote slaapzalen. Op deze slaapzalen stonden vier rijen van ongeveer 12 bedden per rij. Op een gegeven moment leerde klager aangeklaagde kennen. Hij was docent Nederlands en gaf volgens klager nog een ander vak. Klager had echter geen les van hem. Aangeklaagde had een mooie tenorstem. Met Pasen zong hij onderdelen van de Mattheuspassie in de kapel van [seminarie]. Op een middag kwam aangeklaagde naar klager toe. Klager was op de tweede etage in de rechtervleugel op de kamer van de subprefect. Hij was hier met diverse andere leerlingen na de afronding van het verplichte huiswerk (de huiswerklokalen waren op de eerste etage). Aangeklaagde sprak hem dan aan met de woorden: “Ik heb gehoord dat je last hebt van heimwee”. Vervolgens nam aangeklaagde klager mee naar het klaslokaal op de tweede verdieping. Hier waren op dat moment van de dag geen andere mensen. Aangeklaagde ging aan een van de schoolbanken zitten. Klager moest bij hem gaan staan. Hij trok klager bij zich op schoot. Klager voelde al dat er iets ging gebeuren dat niet in orde was. Aangeklaagde begon klager meteen te betasten. Hij ging onmiddellijk met zijn hand onder de kleren van klager, over de rug van klager. Klager verstijfde van schrik. Klager was hier totaal niet op voorbereid en al helemaal niet in deze omgeving. Klager ervaaarde in [seminarie] in zekere zin een soort geborgenheid, ook in relatie tot de thuissituatie, waar het er soms hard aan toe ging in het grote gezin [achternaam]. Mede daarom leverde de fysieke toenadering van aangeklaagde bij klager een grote schok op. Vervolgens heeft klager zich losgerukt en is hard weggerend uit het klaslokaal. Aangeklaagde heeft daarna niets meer bij klager geprobeerd. Klager heeft aangeklaagde daarna steeds gemeden. Klager heeft er met niemand over gesproken. Hij schaamde zich en wist niet hoe hij het moest vertellen. Het voorval gebeurde twee weken voor de grote vakantie. Klager wilde eigenlijk direct weg van het internaat. Hij voelde zich er niet meer veilig, maar aan kinderen met heimwee werd op [seminarie]relatief veel aandacht geschonken. Klager werd dus geacht te blijven op het internaat tot de laatste dag van dat schooljaar.

Na de zomervakantie ging klager met lood in zijn schoenen weer terug naar het internaat. Het tweede jaar was voor hem heel zwaar. Hij voelde zich er niet meer thuis en kon zijn draai niet meer vinden. Vlak voor Pasen, in 1967, is klager weggegaan.

2.2 Vanaf dat moment had klager het bij zijn vader verbruid. Klager werd ook door zijn broers en zussen gepest en voor zijn gevoel in het dorp [plaats] met de nek aangekeken. Hij voelde zich “mislukt”. Gelukkig was er een exploitant van de supermarkt in [plaats], die niet direct een oordeel over klager velde. Hij bood klager de gelegenheid om bij hem te komen werken. Dat deed klager. Klager voelde zich bij deze supermarktexploitant meer op zijn gemak dan thuis. Klager mocht van zijn vader niet naar de HBS en ging daarom naar de Mulo in [plaats]. Hij moest weer in de eerste klas beginnen, hetgeen pijnlijk voor klager was aangezien hij op [seminarie] al het hele eerste jaar en het grootste deel van het tweede jaar had doorlopen. Klager voelde geen aansluiting bij deze jongere, voor hem onbekende, leerlingen. Een aantal leerkrachten wist dat klager was gestopt op het Seminarie. Klager hield de leerkrachten op afstand. Klager haalde de Mulo met hele goede cijfers. Vervolgens werd zijn vader ernstig ziek. Klager reed zijn vader vaak naar het ziekenhuis en naar diverse andere instanties. In die tijd raakte een oudere broer van klager, [naam], klager een keer aan (hij

sloeg een arm om klager heen). Klager kreeg het hier Spaans benauwd van en gaf hem meteen een stoot terug. (Deze broer vermoedde op latere leeftijd het eerst dat er op [seminarie] iets met klager was gebeurd dat niet in de haak was). Na de Mulo ging klager naar de HBS in [plaats]. Daar heeft hij een fijne tijd gehad. Helaas overleed zijn vader in die tijd en verongelukte ook nog een jongere broer van klager. Dit was een groot drama in de familie. Klager was vanaf dat moment de oudste inwonende zoon in het gezin. Hij was toen 19 jaar oud. Klager voelde zich medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het gezin. Hierdoor kreeg hij meer zelfvertrouwen, maar groeide vooral zijn verantwoordelijkheid om te voorkomen dat het gezin uiteen zou vallen. Gaandeweg kreeg klager een betere relatie met zijn moeder en kon hij met haar gesprekken voeren. Verder nam klager het op voor de jongere kinderen, als zijn moeder minder tijd voor hen had. Ook gaf klager bijles aan een jongen die niet goed was in wiskunde op school. Klager kreeg gaandeweg een beetje meer zelfvertrouwen en waardering van anderen. Via deze jongen leerde hij zijn huidige vrouw kennen, met wie hij verking kreeg en later trouwde. In die tijd is klager werk gaan zoeken en heeft hij een baan gevonden bij de toenmalige [bank]. Hij werd daar [functie] en kreeg in de loop van de tijd steeds betere banen. Later heeft hij in vele grotere projecten bij de bank als consultant gewerkt. In zijn werk heeft klager collega's, in het bijzonder mannelijke collega's, altijd zorgvuldig op afstand gehouden. Op een gegeven moment legde een collega tijdens het werk een hand op klagers schouder. Klager kreeg het hiervan opnieuw spaans benauwd. Ook is er een keer een incident geweest bij de bank in [plaats] met een collega, die "nogal fysiek was ingesteld". Klager had hier destijds grote moeite mee. Later zijn zij echter goede vrienden geworden. Tegen deze oud-collega heeft klager in vertrouwen verteld wat hem op [seminarie] is overkomen. Deze man is in 2003 overleden. Klager heeft bij de uitvaart van deze collega namens de bank een aantal woorden ter nagedachtenis gesproken.

Klager en zijn vrouw hebben drie zonen gekregen. Klager heeft moeite met intimiteit met zijn kinderen. Hij is altijd bang geweest dat hij zelf een misbruikpleger zou worden. Gelukkig is dit nooit gebeurd. Klager merkt echter wel dat hij zich afstandelijk opstelt naar de kinderen en als het ware een veiligheidszone inbouwt. Dat doet hem tegelijkertijd verdriet. Toen zijn kinderen opgroeiden en vragen gingen stellen over bijvoorbeeld seksualiteit, homofilie en pedofilie kon klager niet meer met de blokkades overweg. Hij kon er niet met zijn kinderen over praten en verafschuwde de onderwerpen. Veelal overvielen hem dan gevoelens van boosheid en haat. Klager was zich ervan bewust dat hij was vastgelopen en dat het alleen maar erger zou worden. En dat het tijd werd om hulp te gaan zoeken. Naar aanleiding van een uitzending (begin jaren negentig) op televisie, dat ging over misbruik op een internaat, vroeg de vrouw van klager aan hem of er misschien in het verleden met hem ook iets was gebeurd. Klager heeft toen de hulplijn van het tijdschrift Margriet gebeld en is vervolgens voor het eerst in therapie gegaan. Die therapie heeft hem goed gedaan. Daarna heeft hij nog een tweede sessie bij dezelfde therapeut gevolgd. Eind jaren negentig begon deze therapeut er tegen klager over dat hij bepaalde signalen zag, die erop konden wijzen dat klager in zijn jeugd mogelijk seksueel was misbruikt. Klager dacht tot die tijd dat hij de enige op de wereld was die dit had meegemaakt.

Zijn vrouw liet hem echter later weten dat zij al eind jaren negentig het vermoeden had dat hij seksueel was misbruikt, vanwege het feit dat klager veel moeite had met intimiteit. Vanaf 2010 was klager niet meer benaderbaar voor zijn vrouw en kinderen. Hij trok een muur op en sloep slecht. Van 2010 tot 2012 is klager bezig geweest om zijn aanklacht persoonlijk tegen aangeklaagde te richten. Dit waren twee intensieve, slopende jaren. Later heeft hij een melding gedaan bij het toenmalige Hulp en Recht. Hij wilde op dat moment nog geen officiële klacht indienen. Verder had klager de behoefte om aangeklaagde te confronteren met wat hij hem heeft aangedaan. Aangeklaagde is uitgetreden en is in het onderwijs gegaan. De communicatie met Hulp en Recht verliep heel stroperig, evenals de aanvankelijke communicatie met de Salesianen. In 2010 heeft Klager ook persoonlijk contact opgenomen

met Deetman over hetgeen hem in [seminarie] is overkomen. Ook het secretariaat van het bisdom [naam] werkte niet mee aan het verstrekken van het woonadres van aangeklaagde. Nadat klager zelf telefonisch contact had opgenomen met de bisschop, monseigneur [naam], werden de adresgegevens direct verstrekt. Klager is [bisschop] hier zeer erkentelijk voor. Verder kwam klager via de overste van de Salesianen in contact met de salesiaan [naam], die klager ook zorgvuldig en adequaat heeft geholpen. Klager heeft eveneens veel waardering voor [naam]. In afstemming met [naam] heeft hij een brief geschreven aan aangeklaagde. Hierop heeft hij geen reactie ontvangen. In 2013 is klager naar een therapeut gegaan. Dat werkte goed. Echter, daarna verviel klager toch weer in zijn oude patronen. Klager wordt snel boos en vertrouwt met name geen mannen. Niettemin hebben de therapieën hem geholpen en hem doen inzien wat er de afgelopen 50 jaar met hem is misgegaan. Wel is het duidelijk dat klager het misbruik tot op heden nog geen plek heeft kunnen geven. Omdat klager denkt dat aangeklaagde niet beseft wat hij klager heeft aangedaan, heeft klager besloten een klacht in te dienen. Voor klager is het van belang om aangeklaagde te confronteren met wat hij hem heeft aangedaan.

2.3 Het doel van de klachtenprocedure is erkenning van de feiten en excuses van de kant van de Salesianen en van de aangeklaagde zelf.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft in zijn reactie ontkend dat hij klager heeft misbruikt.

Mr. Baetens, advocaat, heeft namens de Salesianen van Don Bosco in zijn reactie gesteld, dat er buiten onderhavige klacht om niets bekend is over misbruik, gepleegd door aangeklaagde. De Commissie Deetman heeft met name onderzocht wat de reden was voor het vertrek [aangeklaagde] en sprak wel het vermoeden uit dat er sprake was van een conflict met de leiding, maar de archieven geven hier verder geen helderheid over.

Mr. Baetens concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik en dat steunbewijs vooralsnog ook nog lijkt ontbreken.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zesenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het tijdsverloop zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

4.4. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Daartegenover staat echter de ontkenning van aangeklaagde.

4.5 Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van één klager. In de thans voorliggende zaak zijn geen andere feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de klacht ondersteunen.

4.6 Gelet op bovenstaande overwegingen heeft de Klachtencommissie moeten vaststellen dat voor de feiten die klager heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Salesianen van Don Bosco de klacht niet gegrond te verklaren.

Deze beslissing is genomen op 27 januari 2016 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.